

Opleiding Vaktherapie^{Ag}

Ontwikkelgesprek

16 mei 2023

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Verslag Opleiding Vaktherapie.....	3
Inleiding	3
Gespreksthema 1: kruisbestuiving tussen de verschillende disciplines en jaarlagen	3
Gespreksthema 2: de eerste kennismaking met de beroepspraktijk	4
Gespreksthema 3: studenten motiveren tot het lezen van actuele vakliteratuur	4
Gespreksthema 4: de mogelijkheid voor Leidse alumni om zich in Duitsland te vestigen	5

Verslag Opleiding Vaktherapie^{Ag}

Datum: 16 mei 2023

Ontwikkelgesprek Bachelor Vaktherapie Antroposofisch geïnspireerd 16 mei 2023

Aanwezig:

- Simone Tak, opleidingsmanager Vaktherapie;
- Barbara van de Loo, opleidingscoördinator Vaktherapie;
- Hannah van Ruiten, kwaliteitsmedewerker Vaktherapie;
- Eldrid Bringmann, directeur faculteit GZ;
- Doortje Middelbeek, kwaliteitscoördinator faculteit GZ;
- Johannes Junker, voorzitter visitatiepanel, en
- Ilse Teerling, lead auditor/secretaris visitatiepanel.

Inleiding

Op 29 september 2022 is de bacheloropleiding Vaktherapie Antroposofisch geïnspireerd gevisiteerd. Het visitatiepanel was van mening dat de opleiding aan alle standaarden van het kader voldoet. Op 16 mei heeft het ontwikkelgesprek plaatsgevonden, over vier thema's die tijdens de visitatiedag de revue zijn gepasseerd. Dit verslag betreft een weergave van dit gesprek.

Gespreksthema 1: kruisbestuiving tussen de verschillende disciplines en jaarlagen

De opleiding Vaktherapie^{Ag} kent drie verschillende disciplines: Muziek, Beeldend en Spraak & Drama. Studenten van deze drie verschillende disciplines ontmoeten elkaar bij discipline-overstijgende vakken. De opleiding verkent daarnaast de mogelijkheden om studenten elkaar ook vanuit hun kunstvorm te laten inspireren en studenten uit diverse jaarlagen op gezette momenten samen te laten werken.

Een van de mogelijkheden die in het gesprek wordt aangereikt, is om zowel eerste- en derdejaars als tweede- en vierdejaars aan elkaar te koppelen. De ouderejaars kunnen bijvoorbeeld (delen van) lessen verzorgen vanuit reeds opgedane ervaring en kennis van kunstzinnige technieken en door een kijkje in 'hun keuken' de jongerejaars inspireren. Bijvoorbeeld door een artikel te presenteren, te behandelen hoe je een warming up-oefening doet bij drama of hoe je een opstartoefening in de beeldende therapie doet. Onderwerpen kunnen afhankelijk van de studiefase van de studenten meer verdiepend en meer complex worden. Zo kunnen de vierdejaars onderwerpen voor tweedejaars verbinden aan DSM-kwalificaties, terwijl dat voor eerstejaars nog niet aan de orde is.

Dergelijke lessen kunnen structureel en cyclisch ingebed worden in het curriculum, gekoppeld aan beroepscompetenties. Door zowel de ouderejaars als de jongerejaars daar – bijvoorbeeld - terugkerend reflectief verslag van te laten doen, kan de opleiding er een formatief onderdeel in het programma van maken. In plaats van ingeroosterde lessen kan ook twee keer per jaar een dagdeel vrij gepland worden, waarop ouderejaars verschillende workshops verzorgen en jongerejaars zich vrij inschrijven. Zo kunnen verschillende disciplines nog meer gemixt worden.

Een uitvergroete variant is studenten zelf een conferentie laten verzorgen. Een docent stuurt aan, maar studenten verzorgen verder alles zelf. Ter inspiratie wordt meegegeven dat de Hochschule Nürtingen-Geislingen samen met Hogeschool Utrecht en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen op regelmatige basis een tweedaagse studentenconferentie organiseert. Tweede- en derdejaars nemen hieraan deel en de voertaal van de workshops, lezingen en activiteiten is Engels. Het gastheerschap rouleert, studenten van de gasthogeschool laten bezoekende studenten bij hen thuis overnachten, via 'couching'.

Gespreksthema 2: de eerste kennismaking met de beroepspraktijk

Studenten van de opleiding Vaktherapie^{A9} in Leiden maken in het tweede jaar kennis met het werkveld aan de hand van zogenaamde werkveldactiviteiten. In het derde jaar vindt de eerste 'echte' stage plaats. Besproken wordt de mogelijkheid om studenten al in het tweede jaar stage te laten lopen. Enerzijds draagt dat al in een eerder stadium bij aan het vormen van een concreter, op ervaring gebaseerd beeld van het beroep. Anderzijds zijn studenten hier nog niet altijd aan toe: zij zijn nog bezig met hun persoonlijke ontwikkeling en ontwikkeling als professional. Daar komt bij dat het de opleiding al moeite kost om voldoende stageplaatsen te realiseren voor de derde en vierdejaars. Ook zijn instellingen niet happig op meeloopstages, omdat het hen veel begeleidingstijd kost terwijl het relatief weinig oplevert. Er zitten dus twee kanten aan.

Bij Hochschule Nürtingen-Geislingen lopen eerstejaars een 'meeloopstage', in een circuit waar dit kan. Dit doen ze in het tweede semester, ofwel de laatste periode van hun eerste jaar. Dit gaat wel veranderen: de opleiding dramatherapie is bezig om in plaats van de meeloopstage studenten gedurende een langere periode - in het gehele tweede jaar en zes weken aan het begin van het derde jaar - anderhalve dag mee te laten draaien en/of opdrachten te laten uitvoeren in een praktijksetting. De opleiding zoekt deze plekken uit en de studenten gaan in koppels.

Overkoepelend is men van mening dat het van meerwaarde is om studenten in een vroeg stadium in een werksetting te laten meedraaien, nog niet in een therapeutische setting maar wel 'vaktherapie-based'. Studenten werken dan nog niet met ziektebeelden, maar wel met echte opdrachten. Te denken valt aan een setting waarin kinderen hun emoties leren reguleren, bijvoorbeeld binnen familiebegeleidingscentra of vluchtelingenwerk. Dit komt tegelijk tegemoet aan een maatschappelijke vraag, waarin preventiewerk steeds belangrijker wordt. Eigenlijk is bovenstaande een uitgebreidere variant van de werkveldactiviteit zoals de opleiding Vaktherapie^{A9} deze op dit moment aanbiedt.

Gespreksthema 3: studenten motiveren tot het lezen van actuele vakliteratuur

Studenten lezen minder dan de opleiding zou willen. Er verschijnen veel publicaties op het gebied van vaktherapie, maar de 'puur' antroposofische literatuur is vaak wat minder actueel; dat wil zeggen: op het gebied van muziektherapie is er veel, op het terrein van spraak & drama verschijnt er steeds meer. Beeldend blijft nog wat achter. Enkele instellingen voor hoger onderwijs (waaronder Hochschule Nürtingen-Geislingen, Hogeschool Utrecht en instellingen uit Israël, Engeland en de VS (Boston)) zijn bezig met het opzetten van een literatuu databank.

Eigenlijk worstelen alle opleidingen met het aantrekkelijk maken van het lezen van vakliteratuur. Als docent vergt het al een tijdsinvestering om bij te blijven. Om literatuur vervolgens door te vertalen naar lesstof en studenten te enthousiasmeren deze bronnen zelfstandig te raadplegen, is in het huidige onderwijslandschap een toenemende uitdaging. Het verplicht voorschrijven van titels en publicaties is voor zowel studenten als docenten weinig motiverend, een alternatief is 'aanmoedigen binnen strakke kaders'. Bijvoorbeeld het zoeken van minstens vijf titels van de laatste vijf jaar uit het vakgebied en de raadpleging hiervan aantonen, door te citeren in een

opdracht of te bespreken bij een presentatie. Bij deze suggestie gaf de opleiding als kanttekening mee dat dit soort kaders met vereiste aantallen niet altijd in elke setting of context mogelijk of passend zijn en dit minder aansluit bij de nieuwe vrijere opzet van PROV. Een ander idee is het organiseren van een didactische dag over hoe om te gaan met verschillen in leesvaardigheid tussen generaties en van daaruit zoeken naar creatieve oplossingen. Het agenderen van het thema op een studiedag kan ook.

Gespreksthema 4: de mogelijkheid voor Leidse alumni om zich in Duitsland te vestigen

Alumni van de Bachelor Vaktherapie^{Ag} mogen zonder aanvullend diploma of aanvullende licentie hun beroep in Duitsland uitvoeren. Dit is voor de opleiding nog relatief onbekend, wat men zonde vindt: het attenderen op Duitse mogelijkheden kan interessant zijn voor alumni. Ook kan het benoemen van deze optie, helpen bij werving van aspirant-studenten.

De antroposofische vaktherapie zit in Duitsland in een modelprogramma waarbij ook de kunstzinnige therapieën naast medische, in ieder geval tot 2027, zijn opgenomen. De bachelor Vaktherapie^{Ag} van Hogeschool Leiden wordt hierin erkend, alumni mogen binnen de reguliere gezondheidszorg in iedere kliniek werken of zich vrij vestigen. Wel is het zo dat bij vrije vestiging sessies niet altijd vergoed worden en je voor 'helende' behandelingen als vrij gevestigd therapeut aanvullende toetsen dient af te leggen.

De instantie die hier aanvullend over kan informeren is het Berufsverband für anthroposophischer Kunsttherapie (BVAKT)¹ of de Alanus Hochschule in Bonn, waar de opleiding al contacten mee heeft. De panelvoorzitter kan indien gewenst de opleiding koppelen aan een contactpersoon. Als de opleiding graag bepaalde informatie wil publiceren op de website, kan BVAKT gevraagd worden de informatie te laten vertalen.

¹ <https://www.anthroposophische-kunsttherapie.de/index.php>

Hogeschool Leiden

Zernikedreef 11
2333 CK Leiden
Postbus 382
2300 AJ Leiden

 071 - 518 88 00

 info@hsleiden.nl

 hsleiden.nl

 facebook.com/HSLeidenNL

 twitter.com/HSLeidenNL

 linkedin.com/company/hogeschool-leiden